

LAISVE
Semi-Weekly
102-02 Liberty Ave.
Ozone Park, N. Y. 11417
Area Code 212
Tel. Michigan 1-6887

Entered as second class matter at the Post Office of Jamaica, N. Y., under the Act of March 3, 1879

LAISVE

THE LITHUANIAN SEMI-WEEKLY

LAISVE—LIBERTY
Dukartsavaitinis
Dalyje Queens apskrities (N. Y.) \$10.00
Kanadoje \$10.00
Kitur užsienyje \$12.00
Jungtinėse Valstijose \$9.00
Pavienio egzemplioriaus kaina 10 centų

PRICE 10c

No. 91   * * * * *   Penktadienis, Gruodžio (December 1, 1967, Ozone Park, N. Y. 11417   * * * * *   Metai 56-iejį

KRISLAI

L. Diržinskaitės misija
Jiems negalima atleisti Lietuvos vardą išgarsino Dingo autorius ir jo knyga Skurdo visur pilna

— Rašo J. Gasiūnas —

Tarybų Sąjungos atstovė Jungtinių Tautų Asamblėjoje Leokadija Diržinskaitė pasakė keletą svarbių kalbų Asamblėjos komitetuose.

Lapkričio 16 ir 17 dienomis ji plačiai nušvietė nacių kriminalistų problemą, kuri liečia visas pasaulio tautas. Asamblėjos socialinių, humanitarinių ir kultūrinių klausimų komitete ji išdėstė, kad nacistiniams nusikaltėliams negalima atleisti.

O tokių nusikaltėlių pilna Vakarų Vokietija ir daugelis jų slapstosi įvairiose šalyse.

Diržinskaitė priminė, kad nemaža lietuvių tautos bėdų susirado prieglobstį Jungtinėse Valstijose, kai kurie patapo JAV piliečiais ir dabar ramiai čia gyvena.

Iš šešių tūkstančių esančių kalbų nužudžius keturis milijonus Osveicimo kalinių, pareiškė kalbėtoja, patraukta atsakomybėn tik 40 žmonių.

Tai tik vienas pavyzdys, kaip traktuojami Vakarų Vokietijoje naciniai kriminalistai ir kaip jie Amerikoje globojami.

L. Diržinskaitė buvo užregistruota J. T. Generalinėje Asamblėjoje ne tik kaip Tarybų Sąjungos atstovė, bet kartu kaip Lietuvos TSR Ministrų Tarybos pirmininko pavaduotoja ir užsienio reikalų ministrė.

Tuo savo žygiu ji iškėlė Lietuvos vardą tiek visose Jungtinių Tautų valstybėse, tiek ir abelnai plačiame pasaulyje. Lietuvos vardas nuskaudė per visus pasaulio kontinentus.

O tai didžiulis mūsų tautos tautai atsiekimas.

Taip, lietuvių tauta tikrai didžiuliuoju savo atstove ir viena geriausių kovotojų prieš pasaulio liaudies priešus.

Zinoma, atsiranda ir tokių, kurie norėtų Diržinskaitę šaukšte vandens prigrindyti, jos visus titulus palaidoti. Jiems pikta, kad lietuvių tautos dukra labai plačiai pargarsėjo ir kartu Lietuvos vardą išgarsino.

Bet tai vis Lietuvos kamieno atplaišis, užsienyje irgi nerandančios sau ramios vietelės.

Vienas atplaišas Chicagoje sugalvojo pasipinigauti, kaip daugelis kitų panašiu atplaišų daro.

Tūlas Jonas Rimašauskas prieš 12 metų parašęs knygą "Sovietinis genocidas Lietuvoje" ir prumeratorius su rinkęs \$899.86. Knyga bus išspauda paduota.

Autorius manė su savo didžiuliais melais (veikiausiai Hitlerio išmokytas) apsuks lietuviškos publikos protą ir doleriai byrės kaip iš maišo. Pasirodo, kad mažai jis teisingo lengvatikių, ir knyga nešė rodė po šiai dienai.

Vienybė rašo, kad prumeratoriai "pasiryžę Rimašauską paraginti, knygą kaip

Prez. de Gaulle kritikavo Ameriką ir jos sąjungininkes

Paryžius. — Spaudos konferencijoje prezidentas de Gaulle aštriai kritikavo Jungtines Valstijas, nesigalėjo pipyri Anglijai, Kanadai ir Izraeliui.

Jungtinės Valstijos turėtų nuvertinti dolerį, sakė de Gaulle. Kitaip, nieko gero negalima tikėtis prekyboje su užsieniu.

Jungtinių Valstijų prekyba vedama deficito būdu per pastaruosius 8 metus. Deficitas yra lygus Amerikos investimentams Vakarų Europoje.

Angliją negalima priimti bendrąją rinką todėl, sako de Gaulle, kad neatsiryboja nuo Jungtinių Valstijų.

De Gaulle aiškino, kad Kanada turėtų suteikti prancūziškam Kvebekui savivaldybę ir kad Kvebeko valdžia galėtų palaikyti artimus ryšius su Kanada, taipgi ir su Prancūzija.

Prancūzijos prezidentas pasakė, kad Izraelis buvo pirmas paleisti sūvius į arabų žemę ir kad jis siekiasi užkariautas teritorijas palaikyti. Jis todėl kaltas dėl karo su arabais, kaip Amerika kalta dėl karo Vietname.

Rinkimuose negrai laimėjo 41 vietą; 640 įvairiose vietose

Lapkričio 7 d. rinkimuose negrai laimėjo net 41 vietą. 35 vietas jie užkariavo pietinėse valstijose. Vien tik Mississippi valstijoje laimėjo 22 vietas. Virginijos, Missisipi ir Louisiana valstijų legislatoruose jie laimėjo po vieną atstovą.

Labai svarbius laimėjimus jie atsiėkė dviejuose pramoniniuose miestuose. Clevelando majoru išrinktas Carl Stokes, Gary, Ind. — R. G. Hatcher. Šiuose miestuose jie laimėjo darbo unijų pagalbą, taipgi daugelio baltųjų pagalbą.

Svarbų laimėjimą pasiekė Kentucky valstijoje Mrs. Georgia Davis, kuri yra pirma moteris ir pirmas negras išrinkta į valstijos senatą.

Su lapkričio 7 d. laimėjusiu 41 negru viso pasidaro 640 negrų, išrinktų į įvairias vietas Jungtinėse Valstijose.

Rumunija reformuoja ekonomiką

Naujos šiaurės Vietnamo reformos ekonomikoje Hanojus. — Šiaurės Vietnamo vyriausybė nutarė dar daugiau decentralizuoti ekonomiką, kad galėtų sėkmingiau ją apsaugoti nuo amerikiečių bombardavimo.

Kongresas užgyrė ragangaudiškumą

Washington. — Kongresas 269 balsais prieš 104 vėl įstatė į darbą subversyvos veiklos kontrolės tarybą, suteikdamas galią medžioti "raudonųjų" veiklą.

Teismų nuosprendžiai pirmiau sulaukė komunistų ir kitų pažangiųjų žmonių persekiojimą, kuri "subversyvių" tyrinėtojai tęsė per pastaruosius 17 metų.

"Subversyvos veiklos" tyrinėtojai gauna atlyginimo po \$26,000 į metus.

Eisenhoweris nori visuotinio karo

Gettysburg, Pa. — Čia kalbėdamas, buvęs prezidentas Eisenhoweris pasisakė už visuotiną karą, kad Amerikos jėgos pilnai įsiveržtų į šiaurės Vietnamą, kad pereitų Kambojdijos ir Laoso rubežius ir visur partizanais naikintų, kad lėktuvai nepasitų nei Kinijos rubežiu.

Jis pataria siūsti Vietnam dar 100,000 amerikiečių kareivių.

Duona nenuodijo 77 žmones

Bogota, Kolumbija. — Suvalgę duonos su nuodais mirė 77 žmonės ir 86 randasi kritiškoje padėtyje.

"LAISVĖS" VAJUS

GAVIMUI NAUJŲ SKAITYTOJŲ

Vajus prasidėjo spalio 1 ir tęsis iki gruodžio 31, 1967

KONTESTANTŲ STOVIS DABAR YRA TOKS:

Valstija	Punktai
Connecticut valstija	3409
M. Kazlauskienė—A. Račkauskienė, Haverhill, Mass.	2956
Valys Bunkus, Brooklyn, N. Y.	2932
V. Vilkauskas, St. Petersburg, Fla.	2180
New Jersey valstija	1870
So. Boston, Mass.	1628
J. Jaskevičius, Worcester, Mass.	1400
Geo. Shimaitis, Brockton, Mass.	1370
M. Uždavinis, Norwood, Mass.	1052
A. Lipčius, Chester, Pa.	972

P. Bečis, Great Neck, N. Y. 928
Miami, Fla. 892
Philadelphia, Pa. 824
Rochester, N. Y. 772
I. Kleivskas, Scranton, Pa. 588
ALDL 87 kp., Pittsburgh, Pa. 540
Vera Smalstienė, Livonia, Mich. 496
V. Taraškienė—B. Sutkus, San Francisco, Calif. 468
J. Stanienė, Baltimore, Md. 468
M. Ziedelis, Nashua, N. H. 432

LLD 20 kp. ir Moterų skyrius, Binghamton, N. Y. 368
Geo. Zebrys, Cleveland, Ohio 342
J. K. Alvinas, Yucaipa, Calif. 312
O. Žilinskienė, Plymouth, Pa. 252
Los Angeles, Calif. 192
Chicago, Ill. 120
L. Tilvikas, Easton, Pa. 72
C. K. Urban, Hudson, Mass. 72
K. Naravvas, Shenandoah, Pa. 32

Iš Connecticut valstijos, J. Strižauskas, bridgeportietis ir hartfordietis prisuntė po naują prumeratą ir atnaujinimą. J. J. Mckaitis, bridgeportietis prisuntė atnaujinimą.

Valys Bunkus, Brooklyno vajininkas, pridavė daug atnaujinimų.

A. Račkauskienė ir M. Kazlauskienė, haverhillietės, prisuntė naują prumeratą ir atnaujinimą.

New Jersey valstijos vajininkai prisuntė atnaujinimų: R. Šimkienė, newarkietė; K. Pacičinas, elizabethietis; J. Bimba, patersonietis; Geo. Stasiukaitis, cliffsidietis; S. Radušis, bayonnetietis. Jiems padėjo su atnaujinimais M. Klimas ir J. Grayson.

So. Bostono vajininkė V. Kvetkas, dorchesterietė, prisuntė atnaujinimą.

Iš Chicagos į New Yorką buvo atvykę Andriuliai ir Grigai. Jie pridavė atnaujinimą.

J. K. Mažukna (LLD 87 kp.), Pittsburgh, Pa., prisuntė naują prumeratą ir atnaujinimą.

P. Bečis, Great Neck, N. Y., prisuntė naują prumeratą ir atnaujinimą. Jam pagelbėjo huntingtonietis F. Klaston su nauja prumerata ir atnaujinimais.

Sekanti vajininkai prisuntė atnaujinimą: O. Žilinskienė, Plymouth, Pa.; Vera Smalstienė, Livonia, Mich.; M. Ziedelis, Nashua, N. H.; J. Stanienė, Baltimore, Md.; philadelphiečiai R. Merkis ir A. J. Pranaitis; A. Lipčius, Chester, Pa., ir Geo. Shimaitis, Brockton, Mass.

(Nukelta į 5-tą pusl.)

Prez. Johnsonas įsakė mažinti valdiškų įstaigų išlaidas

Washington. — Prezidentas Johnsonas liepė visoms vyriausybės agentūroms žymiai mažinti išlaidas. Tuo savo žygiu jis mano sutaupti apie 4 milijonus dolerių.

Valdžios agentūros, prez. Johnsono įsakymu, turėtų sumažinti asmeniškias išlaidas 2 proc. ir abelnašias išlaidas 10 proc.

Tas patvarkymas, tačiau paliečia daugiausia civilines valdžios įstaigas.

Vietnamo karo reikalams skiriamos sumos nemažinamos, bet didinamos. Johnsonas todėl nori, kad konsumažinti asmeniškias išlaidas 2 proc. ir abelnašias išlaidas 10 proc. taksu.

Senatas nutarė pensininkams pakelti mokestis iki 15 proc.

Washington. — 78 balsais prieš 6 senatas nutarė pakelti pensininkams iš Social Security mokamą pensiją 15 proc.

Taipgi patvarkė, kad pensininkai gali, nenustodami pensijos, į metus užsidirbti iki \$2,400. Nustatytas pensijų mokėjimas nuo \$70 iki \$163 į mėnesį. Iki šiol buvo mokama nuo \$44 iki \$142.

Senato priimtas socialės apdraudos bilius siekia 7 milijonus dolerių. Kad tą fondą išlaikyti, nutarta pakelti nuo algų mokestį iki 5.8 proc. Dabar darbininkas ir samdytojas moka po 4.4 procento.

Nutarimas taipgi paliečia valstijų palaikomiems medicaid planams. New Yorko valstijos medicaid planas gali smarkiai dėl to nukentėti, nes gali nustoti 46 milijonų dolerių metinės federalinės paramos kitais fiskaliniais metais, o vėliau net 114 milijonų dolerių.

Nutarta mokėti \$50 į mėnesį sulaukusiems 72 metų, jeigur jie nepaieina po social security.

Dabar klausimas, ką padarys kongreso ir senato bendra kompromisinė konferencija.

Manoma pradėti mokėti pakeltą socialę apdraudą su sekamu balandžio mėnesiu.

Tarybų Sąjunga pageidauja visų komunistų vienybės

Maskva. — Tarybų Sąjunga nusistačiusi, kad pasaulinis komunistų suvažiavimas neizoliuotų Kinijos ir kad nei viena partija neturėtų kištis į vidujinius kitų partijų reikalus.

Tokioje dvasioje tilpo "Pravdoje" vedamasis, kuris ryškina Kompartijos politbiuro nuomonę.

Suvažiavimo svarbiausias tikslas apvienyti komunistines jėgas kovose prieš imperializmą, prieš atominio karo grėsmę pasauliui.

Panaikino mirties bausmę

Ottava. — Kanados parlamentas 114 balsais prieš 87 nutarė panaikinti mirties bausmę, kaip išbandymą per penketą metų. Mirties bausmė palikta už policisto ar kalėjimo sargo

LSD vaistai sužalojo vaiką

Boston. — Motina pagimdė vaiką, kurio dešinė koja gerokai trumpesnė už kairiąją. Neštumo metu ji naudojo žalingus LSD vaistus. Doktorai pripažįsta, kad tie vaistai sužalojo naujagimį.

Studentai paskelbė bado streiką

Newark, Del. — 23 Delaware universiteto studentai paskelbė bado streiką, protestuodami prieš suspendavimą šešių studentų, dalyvavusių demonstracijoje prieš karą.

TSRS atstovas kalbėjo katalikams

New York. — St. John's University salėje katalikų studentams kalbėjo Tarybų Sąjungos atstovas Jungtinėse Tautose V. Kuzmin. Studentų grupė protestuodami išėjo iš salės.

TSRS raketos Pacifike

Maskva. — Tarybų Sąjungos vyriausybė paskelbė, kad ji turės raketų šaudymą arti Midway salos, kurią valdo Jungtinės Valstijos. Tai bus tarybinių raketų išbandymas.

Metė kunigystę

Romos katalikų bažnyčios kunigas James Kavanaugh, nepakęsdamas celibato, metė kunigystę. Jis nusisprendė apsivesti "L. B".

VĒLIAUSIOS ŽINIOS

Washington. — Gynybos sekretorius Robert McNamara apsiėmė Pasaulinio Banko prezidentu. Sakoma, jis sulaukinėdavo Pentagono vadovybę nuo veržimosi į šiaurės Vietnamą, kaip norėtų Eisenhoweris. Laidinai jis pasiliko sekretorium, iki kitas bus paskirtas Gynybos sekretorium.

Roma. — Policija išvaikė demonstrantus prieš karą

Toronto. — Lapkričio 20 d. prof. J. Kubilius, dėstęs Kanados universitete, o se apie du mėnesius, apleidė Torontą. Prieš išvykdamas buvo užėjęs į Liaudies Balso raštinę "pasiziūrėti, kaip LB darbininkai darbuojasi," ir atsisveikinti.

Kelyje, sakė jis, sustos Ottawoje ir Montreale, bet tik labai trumpam laikui.

Profesorius išreiškė, kad jis labai patenkintas savo viešėjimu Kanadoje. Jį visur labai maloniai sutikė Kanados universitetų profesoriai, turėjęs nemažai susitikimų ir su tautiečiais. Buvė atvykę net iš JAV.

L A I S V E

LITHUANIAN SEMI-WEEKLY

PUBLISHED BY THE LAISVE, INC.
Published Tuesdays and Fridays, except in case of Holidays
102-02 LIBERTY AVENUE, OZONE PARK, N.Y. 11417
Entered as second class matter at the Post Office of Jamaica, N. Y.
Established April 5, 1911 ANTHONY BIMBA, Editor

SUBSCRIPTION RATES:

United States, per year \$9.00 Canada, Lat. Amer., per year, \$10.00
United States, per 6 months \$5.00 Canada, Lat. Amer., 6 months, \$5.50
Queens Co., per year \$10.00 Foreign countries, per year, \$12.00
Queens Co., per six months \$5.50 Foreign countries, 6 months, \$6.50

Robert Kennedy įsidrąsina

LAPKRIČIO 26 dieną senatorius Robert Kennedy per televiziją jau beveik atvirai pasmerkė prezidento Johnsono užsienio politiką ir jo sukurtą Vietnamo karą. Jis pareiškė, kad prezidentas iškreipė jo brolio John Kennedy politiką Vietnamu. Girdi, mano brolis nežadėjo Pietų Vietnamo žmonėms, kad mes už juos kariausime. O dabar mes kariaujame jų vardu, nes jie, matyt, patys nenori kariauti. Jis sužymėjo keletą mūšių, kuriuose vis amerikiečiai ir amerikiečiai mušėsi ir kraują liejo, o ne vietnamiečiai.

Taip pat senatorius storai pabrėžė mūsų "moralinę atsakomybę." Kaip atrodo, kad mes už tūkstančių mylių sėjame mirtį ir sunaikinimą ant žmonių, kurie mums niekuo nenusidėjo?!

Dabar eina spėliojimai, ko iš tikrųjų Robert Kennedy siekiasi? Ar jau jis visiškai sutraukė santykius su prezidentu? Jei taip, tai kodėl jis tebekartoja, kad jis remiasi prezidento kandidatūrą antram terminui ir kad jis pats nenori kandidatuoti?

Nėra abejonės, kad sen. Kennedy yra veikiamas "Dump Johnson" sąjūdžio. O tas judėjimas, kad demokratai Johnsono nebestatytų savo kandidatu 1968 metų suvažiavime, tiesiog virsta nebeužgesinamu gaisru. Pranešama, kad tik vienam New Yorke jau daugiau kaip 30,000 Demokratų partijos narių pasirašė reikalavimą, kad Johnsonas nebūtų nominuojamas. To judėjimo vadai patys stebisi. Jie niekada nesitikėjo tokio atsilepimo. "New York Timese" jau pasirodė keli pilni puslapiai su tūkstančiais parašų.

Tai parodo, kad demokratai labai giliai susirūpinę savo partijos politine ateitimi. Vis daugiau jų įsitikina, kad kaip nors Vietnamo karas turi baigtis prieš prezidentinius rinkimus, arba jie turės išsikraustyti iš Baltųjų Rūmų. O jie to, žinoma, labai nenori.

Daugeliui gudresnių stebėtojų atrodo, kad šis Robert Kennedy įsidrąsinimas reiškia tik vieną, būtent, kad jis tiesia sau kelią į Demokratų partijos kandidatatus. Tie jo užgindėjai palaipsniui "išgaruosią" rinkimams artėjant. Jeigu jis nesiektų ir nenorėtų kandidatūros, jeigu jis iš tikrųjų galvotų apie rėmimą Johnsono kandidatūrai, tai kokiams galams jis tokius Johnsonui nepalankius pareiškimus darytų?

Civilių laisvių sąjunga

VIENA iš seniausių ir pastoviausių Amerikos žmonių civilinių laisvių ir teisių gynimo organizacija yra American Civil Liberties Union. Kadaiše joje buvo labai veiklus Socialistų Partijos vadas Norman Thomas ir įžymioji komunistė G. Flynn.

Amerikinių civilinių laisvių sąjunga yra liberalų organizacija. Ji buvo suorganizuota prieš 47 metus ir savo veiklos nebuvo nutraukus nei vienai dienai.

Šiandienomis sąjungos direktorius Mr. Pemberton kreipiasi į visuomenę paramos ne formoje aukų, bet naujų narių. Metinė duoklė 10 dolerių. Jis sako, kad organizacija dabar turi 120,000, bet nori tą skaičių gerokai padidinti.

Reakcinės jėgos iš visų pusių kėsinais ant Amerikos žmonių konstitucijos garantuotų civilinių laisvių. Labai teisingai Mr. Pemberton sako, kad be kovos už jas civilinės laisvės iš mūsų bus atimtos. Jas reikia ginti ir už jas kovoti.

Ir reikia pripažinti, kad Amerikinių civilinių laisvių sąjunga tikrai gali didžiuotis savo rekordais.

"Tiktai tragedija!"

SU KAREIVIU John W. Guinn Elizabethtown, Tenn., istorija baisi ir džiugi. Jo motinai buvo pranešta, kad jis Vietnamu žuvo. "Jo" palaikai buvo parvežti ir iškilmingai palaidoti. Bet pasirodė, kad buvo padaryta klaida, kad jis tebėra gyvas ir kad tie palaikai buvo kito amerikiečio. Galima įsivaizduoti, kaip apsidžiaugė jo motina ir kiti artimieji, kai jų John sugrįžo namo!

Kaip jaunuolis Guinn žiūrį į šį karą "Šis karas nėra mūsų karas!" jis pareiškė. "Tai tiktai tragedija. Visi amerikiečiai turėtų būti iš Vietnamo ištraukti ir sugrąžinti namo!"

Vaikų darbas Italijoje

Roma. — Parlamente iškilus klausimas, kaip panaikinti Italijoje pasiskleidusį nelegalių vaikų darbą. Komunistų deputatai reikalauja daryti žygius, kad vaikų darbas būtų panaikintas. Šiuo metu apskaičiuojama, kad Italijos pramonėje dirba daugiau kaip pusė milijono vaikų nuo 6 iki 14 metų amžiaus. O ūkio darbuose taipgi nemažai jų dirba.

Bruselis. — Belgijos Socialistų partija reikalauja Amerikos sulaukyti šiaurės Vietnamo bombardavimą ir daryti žygius taikai Vietnamu.

KAS KA RAŠO IR SAKO

PATARIMAS VYSK. BRIZGIUI IR JO KOLEGOMS PASISKAITYTI

Kreipiamas vyskupo Brizgio ir jo kolegų veiksnių dėmesį į "Gimtojo krašto" lapkričio 12 dienos laidą. Ten yra išspausdintas labai idomus Kazio Rukšėno straipsnis "Protingi" lietuviai ir jų pamokslai." Straipsnyje kalbama apie Lietuvos aukštosios dvasininkijos santykius su hitleriniais žmogžudžiais. Jame paminėtas ir vyskupas Brizgys.

Viskas paimta iš slapto vokiečių saugumo policijos ir SD vado Lietuvoje Jegerio raporto Berlynui 1943 metais. Tarp kitko, žmogžudžių vadas raportuoja Hitlerio valdžiai Berlyne:

"Tam, kad visomis mūsų žinioje esančiomis priemonėmis įveiktume dėl mobilizacijos susidariusią viešosios nuomonės krizę, generalinis komisaras paprašė vokiečių saugumo policiją tarpininkauti tarp jo ir aukštosios Kauno dvasininkijos. Šiandien vokiečių civilinė valdžia Lietuvoje supranta, kad netinka prieš bažnyčią imtis gsdinimo politikos, o būtų geriau įtraukti ją į darbą vokiečių interesų dėlei. Pasikalbėjus su vyskupu Skvirecku ir vyskupu Brizgiu, pavyko juos įjungti, kiek tai galima, į propagandinę akciją. Arki-vyskupas pareiškė sutinkąs kovą 4, šventojo Kazimiero (lietuvų globėjo), dieną pasakyti katedroje pamokslą prieš bolševizmą. Šį pamokslą transliuos Kauno radijas. Be to, vasario 28 d. Katedros vikaras Zakarauskas pasakė pamokslą apie komunistų pavojų ir pritarė vokiečių siekimams. Labai draugiški vokiečiams lietuviai dvasininkijos sluoksniai, prie kurių priskirtini ypač Kauno kunigų seminarijos rektorius Petraitis ir Kauno Kurijos slaptasis sekretorius kanaaninkas Sandanavičius, stengiasi, kad ši akcija išsiplėstų ir į provinciją."

Kitame savo raporte Jegeris vėl sako:

Tai, arki-vyskupas Skvireckas, vyskupas Brizgys ir kiti aukštieji dievo tarnai... Jei uoliausiai talkininkavo gestapai. Tiesiai, be užuolankų kalba hitlerininkas, kur juos reikia "įtraukti", "įjungti." Matyt, nedaug ir pastangų tereikėjo šiam tikslui. Ar Lietuvą, ar lietuvius gyne vyskupas Brizgys ir kiti? Juos vėl mini Jegeris 1943 metų balandžio pabaigoje rašytoje Berlynui ataskaitoje:

"Ryšium su mobilizacija ir darbus, vermachto dalinius ir kita, ir propagandinę veiklą buvo įtraukta katalikų bažnyčia. Arki-vyskupas (Skvireckas—K. R.) net paskelbė ganytojišką laišką prieš bolševizmą, be to, vyskupas Brizgys pasakė per radiją kalbą, kurioje generolo majoro Justo, Letuvos apsauginės srities komendantas, pagėdavimu jis kvietė stoti į vermachto statuso batalionus. Kiti dvasininkai taip pat pasakė labai teigiamus pamokslus prieš bolševizmą ir parėmė vokiečių interesus. I Lieuvų konferenciją taip pat buvo pakviesti delegatais iš viso 17 dvasininkų. Vienas jų konferencijoje pasakė nepaprastai gerą, padariusią didžiulio įspūdžio kalbą, kuri iš dalies labai padėjo palankiai konferencijos eigai. Baudžiamasis priemonės prieš paskirus dvasininkus, žodžiu ar raštu pasisakiusius prieš mobilizacijos

akciją, katalikų bažnyčia laikoma visai patalpinamomis."

Kazys Rukšėnas, padavęs ištrauką iš Jegerio raportų, komentuoja: "Paskiri dvasininkai... žmonės, kurie pakėlė balsą prieš fašizmą, kurie slapstė pasmerktuosius mirti, turėjo patys žūti. Bažnyčios galvos "pateisino" jų mirtį.

Tuo metu, kai net kunigai protestavo prieš hitlerininkų darbus, iš mašinų su garšialkais sklido ir vyskupo Brizgio žodžiai, kviečiantieji Lietuvos vyrus į pagalbą Hitleriui. Rozenbergo ir Gebelso propagandai išsijusę tarnavo vyskupas Brizgys ir kiti tituluoti dvasininkijos vadovai.

Šiandien jie tarnauja naujiems bosams. Dažnai per radiją ir dabar kreipiasi į Lietuvos tikinčiuosius. Bet Lietuvos žmonės prisimena praeitį, žino, ka verti buvusių Hitlerio pamokslininkų žodžiai."

VEIKSNIAI APIE SAVE

Štai jums visas krislas apie tai, kaip "veiksniai" patys žiūri į save:

"Mes, ypač JAV lietuviai, kultūros baruose galėtumėm ypačiai daug nuveikti... Tačiau nuo stovyklinių metų Vokietijoje mūsų gretose įsivėlė obskurantizmo vėžys, regimai apsirėškė nepagarba praeičiai ir jos darbams, egoistišmė užmačiom, tiesiog apakina dabarties tautinių siekių uždavinių akivaizdę. Amerikoje, ypač pastaruosiu laikais, mes esame linkę vienas kitą apšmeižti ir suniekinėti, bet ne vienas kitą parėmti, su laiminčiom ar kuriančiom draugė priekį eiti" ("Dirva", lapkr. 20 d.).

JIEMS NIEKO NEBUVO

Duokite mūsų broliams mėnėvikams pasaulį supažindinti su Lietuvos istorija. Jie — specialistai. Prašome. Jiems spalio Revoliucijos jokių poveikio Lietuvoje nebuvo. Jiems Lietuvoje 1918-1919 m. darbo žmonių valdžia nebuvo įkurta, Jiems per visą smetoniados laikotarpį Lietuvoje komunistų "su žiburiu reikėjo ieškoti" ir t.t. ("N." lapkr. 15 d.).

Kas čia tokio, kad Lietuvos kalėjimai buvo užpildyti komunistais? Kas čia tokio, kad pirmtinis išgalėjusio fašizmo aktas buvo susaūdytas keturių Lietuvos Komunistų vadų. O "Naujienuoms" reikėjo komunistų su žiburiu ieškoti. Taip, reikėjo tada ir šią dieną dar reikia ko nors su žiburiu ieškoti, bet tikrai ne komunistų. Su žiburiu reikėjo ir reikia ieškoti "N." redaktorių galvose proto.

DAR APIE MINISTRĖ LEOKADIJĄ

Iš Brooklyno pranciškonų laikraščio sužinome, kad esanti kokia ten "Baltijos moterų taryba", kuriai, matyt, priklauso ir vargšės lietuvaitės klerikalų veiklės ir kurios pirmininke esanti G. Žilionienė.

Apie šiuo moterėlių išmintį ir politinę dorą galima spręsti iš jų skundo prieš Tarybų Sąjungos Jungtinės Tautos delegacijos narę ir Lietuvos užsienio reikalų ministrę Leokadiją Diržinskaitę. Su minėtos Žilionienės parašu savo protestą jos

buvusios pasiuntusios Jungtinių Valstijų delegacijos Jungtinėse Tautose pirmininkui Arthur Goldbergui. Tos moterėlės smarkiai užprotestavusios, kam ponas Goldbergas leido Diržinskaitę tituluoti Lietuvos Ministrų Tarybos pirmininko pavaduotoja ir Lietuvos užsienio reikalų ministre.

Ar begalima įsivaizduoti didesnę žioplumą, kaip nežinojimas, kad ponas Goldbergas neturi nei galios, nei teisės nustatyti, kaip kurie kurios tautos ar valstybės atstovai Jungtinėse Tautose tituluojasi ir kokias jie savo šalyje pareigas eina, arba postus užima!

Ponia Žilionienė ir jos kolegės latvė Ozolins ir estė Kulman juk labai gražiai galėjo pasiklausti pas bet kurį Jungtinių Tautų pareigūną, kaip delegacijos sudaromos ir kaip jos tvarkosi, kad viso svieto akyse nepasirodytų didelėmis ignorančėmis. Bet, matyt, joms ir tiek "razumo" trūko.

IR SUSIDOROJO

Didesnių specialistų, kaip reikia su istorija susidoroti, už mūsų klerikalus mes nežinome. Kai visos civilizotas pasaulis šiomis dienomis kalbėjo apie Tarybų Sąjungos didžiulius nuveiktus darbus visose gyvenimo srityse, Chicago's marijonų laikraščio redaktoriams Tarybų Sąjungos "penkiadešimtmečio pažanga nėra pažanga, bet didžiausia šio šimtmečio žmonių nelaimė".

Tų redaktorių nelaimė bus tame, kad jie protiniai tebegyvena tuos laikus, kada katalikų bažnyčia prakiekdavo ir laikydavo žmonių nelaimė kiekvieną pažangą, o inkvizitoriai mokslininkus ir kultūrininkus ant lauzo degindavo. Todėl nereikia stebėtis, kad tie milžiniški mokslo ir kultūros laimėjimai Tarybų Sąjungoje ir visame socialistiniame pasaulyje, kuriuos buvo galima pasiekti tik spalio revoliucijos poveikyje, jiems yra baisi nelaimė. Jie yra obskurantizmo vėžio aukos.

Amerikos kareivių išsišokimai

Roma.—Du Amerikos kareiviai lapkričio 10 d. metė butelį su degamuoju skysčiu į Italijos Kompartijos sekcijos patalpas vienoje iš centrinių Livorno miesto aikščių.

Amerikos kareivius chuliganus sulaukė vietiniai piliečiai, kai jie mėgino pabėgti Amerikos kariniu autobusu. Tai, kad Amerikos kariauninkai Italijos teritorijoje elgiasi kaip namie, jų įžūlus išsišokimas sukėlė Livorno gyventojų pasipiktinimą. Reikalavama griežtai nubausti chuliganus iš anapus vandenyno.

Rytų Vokietijai trūksta darbininkų

Berlynas.—Rytų Vokietija dabar importuoja darbininkus iš kitų socialistinių šalių. Jos ekonomikai plečiantis pasidaro darbininkų trūkumas.

Lietuvių literatūros antologija

Dr. A. Petrika

Kultūrinių ryšių su užsienio lietuviais komitetas Vilniuje šįmet išleido gražią 558 puslapių lietuvių literatūros antologiją, pavadinimą poeto Maironio eilėrašio motyvu: "Graži tu, mano brangi tėvyne." Antologija skirta Lietuvos gamtos grožio aprašymui ir parodymui, ypatingai lietuviui išeiviui pasidžiaugti. Kūrinį paruošė rašytojas Vytautas Kazakevičius, kuriam talkino kiti trys jo kolegos: Kazys Ambrasas, Antanas Miškinis ir Bronius Ragutis. Knygoje sudėta 191 rašytojų darbų pavyzdžiai ir 19 liaudies dainių, apdainuojančių gamtą. Redaktoriai parinko geresnius poetų ir prozininkų peizažinius darbus. Tarp užsienio lietuvių rašytojų yra pažymėti ir keli geresnieji amerikiečiai, pasižymėję peizažo kūriniais.

Antologijos įvade Vytautas Kazakevičius visai teisingai sako:

"Čia surinkti lietuvių poetinės kūrybos pavyzdžiai apie gamtą, apie lietuvių santykį su ja, apie tviskės peizažą, apie mintis, nuotakas, jausmus, kuriuos žadina Nemuno krašto gamta, apie požiūrį į vieną ar kitą gamtos reiškinį ir pan.."

Gamtą ir peizažą asocijuojasi su tėviške ir tėvyne. Tad antologija turi būti ypač artima išeivijos skaitytojui. Ape šį skaitytoją pirmiausia galvojant, ji ir sudaryta. Tai kultūrinių ryšių su užsienio lietuvių komiteto dovana jam."

Ir kokia brangi dovana, kurios jis niekad neužmirš! Kiek žemiau ten pat skaitome:

"Užsienio lietuvis galės rasti antologijoje ne tik dvasinio-estetinio peno, bet ir įvairiai pasinaudoti ja—kad ir sudarant įvairių vartojamų programų, mokantis lituanistinėse mokyklose ir pan.

Tikimės, jog antologija "Graži tu, mano brangi tėvyne," sudomins ir Lietuvos skaitytoją,—paskatins jį atidžiau pažvelgti į tą aplinką, kurioje gyvena, iš naujo pamatyti ir įvertinti jos grožį."

Apie kalbamosios knygos naudą niekas negali abejoti, ypačiai Amerikos lietuviams, bei kitiems užsieniečiams, ji bus nepaprastai brangi ir miela.

Antologija pradėta liudies dainomis ir lietuvių poezijos tėvo, Kristijono Donelaičio (1714-1780 m.), klasikiniu sedevru "Metai":

Jau saulutė vėl atkrodama budino svietą, Ir, žiemos šaltos trūsūs pagriaudama, juokės. Šalčių pramonės su ledais sugaišti pagavo, Ir putodams sniegs visur į nieką pavirto.

Taip Donelaitis apdainavo "pavasario linksmybes." Nemažiau imponuojantis ir Antano Baranauško (1835-1902 m.) "Anykščių šilelio" fragmentas, kuriame poetas garbina Lietuvos gamtą:

Kalnai kelmuoti, pakalnės nuplikę! Kas jūsų grožei

senobinei tiki? Kur toj puikybė jūsų pasidėjo? Kur ramus jūsų užimas nuo vėjo, Kai balto miško lapeliai šlamėjo Ir senos pušys siūravo, braškėjo?.. Visa prapuolė: tik ant lauko pliko Kelios pušelės apykrevės liko!..

Baranauško sukurtas šilėlio vaizdas verčia mus pajusti Lietuvos miško ramybę ir grožį.

Iš senesniųjų poetų, rašiusių apie Lietuvos gamtą, antologijoje pristatyti Dionizas Poška (1757-1830 m.), Antanas Strazdas (1760-1833 m.), Jonas Kriksčiūnas-Jovaras (1880-1966 m.), A. Vienažindys (gim. 1841 m.), A. Vištelis (gim. 1837 m.), Ksaveras Vanagėlis (gim. 1863 m.), V. Kudirka-V. Kapsas (1858-1899 m.), ir kiti.

Gi jaunesniųjų poetų plejadai atstovauja Maironis, Jurgis Baltrušaitis, Jonas Biliūnas, V. Mykolaitis-Putinas, Salomėja Neris, A. Dabulis, Zigmantas Gėlė, Vyt. Montvila, Br. Pranskus-Zaliošis (Vaclavas Anskaitis), P. Cvirka, K. Borušta, A. Venclova, Julius Janonis, Liudas Gira, J. Marcinkevičius, A. Churginas, Ekl. Mieželiūnas, V. Mozūriūnas, Art. Reigratis, Al. Maldonis, V. Reimeris, Ant. Baltakis, A. Gričius, A. Miškinis, T. Tilvytis, Valerija Valsiūnienė, K. Koršakas, J. Paleckis, Alf. Biliauskas ir daug kitų.

Tarp žymesniųjų peizažo prozininkų, pateiktų antologijoje, minėtini istorikas Simonas Daukantas (1793-1865 m.), Julė Zymontienė-Zemaitė, Vaižgantas, A. Vienuolis, Lazdynų Peleda, Satrijos Ragana, Gabrielė Petkevičaitė-Bitė, V. Krėvė-Mickevičius, Ald. Kazanavičienė-Didžiulytė, S. Čiurlionienė-Kymantaitė, Ieva Simonaitytė, H. Koršakienė, J. Baltušis, M. Sluckis, J. Avyžius ir kiti.

Tai graži Lietuvos gamta, adoruojanti rašytojų galvijas, kuria kiek vienas grožinės literatūros mylėtojas gali pasidžiaugti ir jų vardus įsiminti. Knyga ir jos turiniu galės pasimėgauti kaip užsienio lietuviams, taip lygiai ir Tėvynės pilietis. Kiekvienas joje sau ras, anot Vaižganto, literatūrinių "deimančių." Antologija pailiustruota gamtovaizdžių, istorinių paminklų ir dailės kūrinių fotografijomis. Pabaigoje įdėta trumpas autorių biografijėlės, kurios padeda susipažinti su pačia knyga ir jos dalyviais. Leidejai atliko tikrai gražų darbą. Ačiū jiems!

Washington. — Censuras paskelbė, kad dabar Jungtinės Valstijos jau turi daugiau kaip 200 milijonų gyventojų. Lapkričio 20 d. buvo pasiekta 200 milijonų.

PATAISA

"Laisvės" koncerto aukspranešime praleista pavadė Jamaikietės M. Kavolūnienė, aukojo \$5.00. Atsiprašome.

KATERINA — Markas Vovčokas

(Pabaiga)

IX

Jos vyras taip pat atvažiuo. Su vyru ji gyvena ne visai santaikojė, o ją karštai mylėjo ir dažnai, būdavo, su ašaromis skundžiasi, kad štai žmona jo nemylinti. O ji nors kokį linksmesnį žodį jam pasakytų, tik tai nuleidžia akis, tartum sustingsta, tampa tokia griežta ir šalta. Jis pasižiūri, atsidūsta ir tuoj pat nurimsta. O kai tik jos nėra, jis vėl pasakoja ir karščiuoja: "Ir už ką aš ją myliu? už ką? Neverta ji! Ir kaip aš ją maldavau: mylėk! O ko susilaukiau? — Tu, sako, mane prievarta paėmė; tu šventos teisybės neturi; tu mane, sako, tartum kokį daiktą pasisavinai. O aš ją paėmiau dėl to, kad gyventi be jos negalėjau!" Ir kai, būdavo, pasiklausai, darydavos jo gaila; o kai ją pamatai, tai kažkodėl nuo jo atšali. "Nelaimingas žmogus", — tepasakai.

O ji niekad niekam nesiskundė, ir niekas nedrįso jos klausinėti, apgailestauti ją akyse, nebent tik dainos pasiklausome. O kaip ji dainuodavo! Viešpatie, kai dainuodavo! Būdavo, klausai — tavo širdis nerimsta, lauk veržiasi. Sunku tau, o vis tiek klausytumės. Na, papasakosiu jums, buvome mes su ja vienose vestuvėse. Ir jauniki, ir jaunoji — visiškai našlaičiai. Ten mes ir dainavome, ir verkavome, o Katerina vis žiūrėjo į jaunąją ir sakytum pagailo jai jos — parėmė rankomis galvą ir staiga uždainavo; sielvartingai uždainavo. Visi nurimo, nutilo. Išsiuopė svečiai, — ir tie, kurie sėdėjo, ir tie, kurie stovėjo ar juokavo bei pokštus krėtė, — sakytum, suakmenėjo: visi nuleido galvas, o ašaros trimis upeleis pasilėjo. Ir taip tylu pasidarė, tik tai jos balsas skamba, o jaunoji rauda. O ji užsidengė savo veidą baltomis rankomis ir vis dainuoja, ir sustoti, atrodo, nebeturi jėgos: tiesiog savaime dainavosi jai! Ir kai ji ištarė: "I bažnyčia ruošti yra kam, tik manęs palaimint nėra kam!" — ir jauniki, ir jaunoji krito be samonės. Jos dainoje buvo kažkas nežmogiška.

Nuo to laiko, būdavo, ją pirmąją į vestuvės kviečia: "Padainuok, Katerina, norime paverkti!" Taip, būdavo, kalba. Ir ji neatsikalbinėdama pradėjo vestuvės lankyti. Dar dieną prieš vestuves, būdavo, taip patenkinta jaučiasi, kad jai akys imdavo spindėti, o balsas vis virpa.

Vestuvėse, žinai, degtinę geria; na, ir ji pradėjo įprasti. O pirmą kartą su išgerimu štai kaip buvo. Gyveno mūsų kaime vienas nelaimingas žmogus, vardu Michailas. Mirė jo žmona, išmirė vaikai, nuskurdo ir iš vargo gerti pradėjo. Buvo jis vestuvėse kartu su mumis ir klausėsi, kaip Katerina dainavo, ir labai karčiai verkė. Įpylė degtinės, priėjo prie jos. "Išgerk, — sako, — išgerk, vargšele, — palengvės!" Ji pakėlė akis, pažiūrėjo į jį, o jis vis verkia, vis prašo: "Išgerk!" Paėmė ji, ir išgėrė.

Ne veltui juk sakoma, kad degtinėje vargas skandinas, dėl to ir geria ją, dėl to tai bėdžiai taip trokšta išgerti. Ištraukė į gėrimą ir Katerina... Iš karto mes nepastebėjome, tik vėliau mums visiems akys atsivėrė. Ji, būdavo, pirma atidainuoja, o tada jau ima gerti.

Kartą pokylyje aš jai ir sakau tylutėliai:

— Katerina, balandėli! Tu daug negerk: čia svetimu žmonių yra, pasmerks tavę, geriau padainuok mums!

— Ak jūs, žmonės beširdžiai! — karčiai atsakė. — Jums tik dainuok ir dainuok — atsikvėpti neleidžiate. Duokite užmaršiosios degtinės išgerti!

Ir kai jau, būdavo, išgeria, daugiau nedainuoja, o taip sau sėdi, tartum snūduriuoja. Gaila ir žiūrėti į ją.

X

Ji mylėjo vaikus. Būdavo, ateis ir sėdi tarpe jų, ir vis tarsi jai jų gaila būtų. Žiūri, ir galvelę paglosto, kitą už smakreli ar auselės paima.

Ir vaikai ją mylėjo. Pasakas, būdavo, sėka ir keista darosi žiūrėti į juos. Vaikai ir linksmi, ir bijosi, auselės pastatę klausosi, glaudžiasi prie jos, o ji pasakoja, pasakoja.

Mes ir pačios, būdavo, susirenkame, klausomės. Pasitaiko, kad ji mūsų nė nepastebi, akys dega, o žodžiai liete liejasi. Žodžiai iš širdies skrenda ir širdin prašosi.

Ir niekad jos, būdavo, nepasakos to paties, niekad. Vaikai ir kalba jai:

— Ne, ne, — šaukia, — užmiršote, teulyte: tada štai taip pasakojote (dažnai ji apie Joną Prastuolį pasakojo), o dabar, matyt, užmiršote!

— Vaikučiai! — sako, o pati žiūri savo šviesiomis ir svarbiomis akimis. — Tas Jonas Prastuolis mirė; pas mane kitas atsirado!

Vaikai, būdavo, juokiasi, o mums gaila darosi jos: sveiko ji proto, ar ne?

XI

Gretimame kaime gyvena iškaršusi vieniša senelė, pagarsėjusi žiniuonė. Kažkas Katerinai papasakojo, kokius stebuklus ta senelė daro, kaip ligonius ji išgydo ir kaip visi patarimų pas ją bėga. Katerina susimastė, o kitą dieną išėjo pas žiniuonę ir ten ilgai pabuvo.

Sugrįžo — ponias pyksta: "Kaip drįšai nesiklausius išėiti?" grasina ir šūkautja. Katerina klausosi ir vis apie kažką galvoja, mąsto.

Ir nuo tos dienos ji tapo tokia meili, tokia maloni. Būdavo, sėdi ji ir žiūri-rūsti ir šalta, tartum teisėjai; o vos užgirdo kieno balsą, pamato ką — tuoj nusijuokia ir meiliai pažvelgia.

Ir gerti metė. Mes galvojome: "Ačiū dievui, ačiū žiniuonei — išgydė!"

XII

Susirgo pas mus mergaitė. Katerina jos motinai sako:

— Aš išgydysiu jūsų dukrelę! Ši tyli, bijosi sutikti.

O Katerina: — Nesibijok, nesibijok! Aš žinau, kuo ją gydyti ir išgydysiu.

"Ir staiga aš ją patikėjau, — pasakojo vėliau ta moteris, — patikėjau dukrelę, ji ir išgydė. Išistas naktis su manimi sėdėjo; būdavo, nusikamavusi užsnūstu, o prabundu — ji vis nemiega, vis į mano dukrelę žiūri..."

Išgydė ji antrą, ir jau pradėjo visus kaimė gydyti. Ir i kitus kaimus ją kvietė — visur ji padėjo.

Išsigabeno ją kartą kažkur toli pas sergancią. Ponia visados ją išleisdavo, ir jai patikėdavo, kai Katerina, būdavo, jai kokių nors lauktuvių parveža — nors pvrageļi, nors ką. Na, dar ir tai, kad visi jai dėl Katerinos lenkėsi ir pataikavo. Juk ji gali leisti, gali ir neleisti — jos valia... Kartą taip, Katerinai išvažiavus, susirgau: krūtinė man gelia, šaltis krečia — įsiligojau. Motulė galvoja: "Nuvešiu aš tavę pas senelę; ji geriau už Kateriną gydo".

XIII

Nuvažiuom mes ten. Stovi lūšnelė, stogas pasišiaušęs, durys girgžda. Įėjome — guli smulkutė senutėlė ir vai-toja. Žiūriu į ją, akis įsmeigusi, — iškaršusi, vos gyva.

— Senelė, padėkite! — sakau.

— Padėk man, viešpatie, pasiimk greičiau pas save! — suvaitojo. — Aš seniai jau sukvailiojau, vaikeli!

— O štai, — sakau, — jūs mūsų Kateriną tai išgydėte — kaip ranka ligą nuėmėte.

— Keista jūsų, Katerina! — atsako. — Ateina pas mane, klausia: "Kaip man pasaulyje gyventi?" O pati vis man į akis žiūri — išgąsdino. Gyvenk, mieloji, kaip žmonės gyvena, kalbų, persižegnok, maldą atkalbėk — tu apduota. Ji atsisėdo, persižegnojo ir pravirko. O čia pas mane žolės ant sienų sukabinėtos, ant langų prieš saulutę džiūvo. "Kam tau tiek žolių?" — klausia. — Žmonėms padedu. "Pagelbėk gi ir man, brangioji!"

— O kas gi tau skauda, sakyk! "Širdi man skauda!" — pratarė tyliai ir apsipylė ašaromis. — O galvos neskauda? "Ir galvą skauda, ir aš visa sergu!" Duodu jai žolių; ji padėjo ir išėjo. Aš užsnūdau, girdžiu vėl beldžiasi, vėl ji. — Ko tau? "Pasakyk man, brangioji, kokiomis žolelėmis gydai?" Aš supykau, variau ją, o ji taip rauda, taip ašaras lieja: "Jei nepasakysi, tai užmušk čia mane! Vis tiek aš pražūsiu... Jau kiek laiko, — sako, — pasaulyje kankinausi — vis veltui ir veltui, nieko aš ne-

džiuginu, ir manęs niekas nelinksmina, ir manyje jokio nuosirdumo nėra". Kvaילוioja, galvoju, ir man gaila jos pasidarė. Aš jai tada kažką parodžiau, kad tik nuraminčiau. Kurgi, galvoju, kur jai atminti! O ji viską įsiminė. Girdžiu, jau pradėjo kitus gydyti. Man apmaudu ir pikta buvo, kad ji iš manęs kąsnį duonos glemžia. Kartą ji atėjo su pilnomis saujomis žolių. Nemeiliai ją sutikau, o ji tartum nemato to, "Pažįsti šitas žoles, senelė?" — Nepažįstu, sakau, ir žinoti nenoriu. "Ne, — sako, — tu paimk. Tai tau aš atnešiau. Puikios žolės — gyduolės". — O kaip tu jas išbandei, jeigu jau taip tikini?" "Pati su savim išbandžiau, senelė!" — Kaip tai su savim? "O taip, — sako, — aš visada pirmiausia pati išgeriu; jeigu nepelbėškia, tada ir žmonėms duodu". Nustebino ji mane, dievaži! O kalba taip, kad širdis ja tiki. Ir nuo to laiko ji man žoles visokias neša. Ačiū jai, neapvylyė manęs už mano pamokymus.

XIV

Senelė man mažai tepagelbėjo. Katerina parvažiavo — išgydė. Ji, būdavo, tik galvą suims, tyliai ir ramiai, rūpestingai, taip iš karto ir palengvėja tau.

Ir visados ji, būdavo, pirmiausia paklausia:

— Gal turi širdyje sielvartą? Pasisakyk man.

Aš jai kartą sakau: — Kam tai pasakoti? svetimas siel-

vartas niekam nekartus, svėtima bėda niekam nereikalinga.

— Argi man nereikalinga? — atsakė. — Argi man ne karti? Nėra margame pasaulyje svėtimo sielvarto, visos sielvartas mano. Pagyventum tu su manuoju — sužinotum!..

Nustebau aš tokią kalbą girdėdamas ir leptelėjau:

— Bet vyras — juk tavo?

Ji nesupyko, ne! Tik truputėlį pamastė ir pasakė:

— Ir jo skausmas — mano skausmas, tik ne mano reikalas jam padėti. Ne savo noru jam sunkenybe tapau; o jo noras buvo nesupratingas.

XV

Atrodė, kad ji tapo rami, patenkinta, bet ne dienomis, o valandomis guro. Visa pražilo, gilios raukšlės išvagojo kakta. O vis pasakas sekė, dainas kaip ir anksčiau dainavo, — rodosi, net dar puikiau! Būdavo, verki verki ir dar verkti noris jos beklausant.

O kai ji susirgo, kiek žmonių prie jos susirinko! Koks verksmas! Kiek sielvarto! Vyras ją labai mylėjo, nebepanšus į žmogų tapo; verkdamo jos, būdavo, ištisomis valandomis, graužėsi — net baisu.

Ji vis tylėjo ir tartum susimąsčiusi vis žiūrėjo į visus. Tik kartą, jau prieš mirtį, prašneko lyg savęs nebesuprasdama:

— Vargšai jūs žmonės! nelaimingi jūs žmonės!

Gerai pavyko paveikslų rodymas Mass. valstijoje

Lapkričio 18 ir 19 dienomis LDS centro sekretorius J. Siurba buvo atvykęs pas mus į Massachusetts. Jis parodė įdomius spalvotus paveikslus ir parkalbėjo apie Lietuvos Darbininkų Susivienijimo reikalą Montello, So. Bostone, Worcesteryje ir Norwoode. Parodė apie pustrėčio šimto spalvotų paveikslų (slides). Daugiausia paveikslų parodė iš atsibuvusių Pasaulinės Parodos Montrealyje, Kanadoje. Taipgi parodė nemažai įdomių vaizdų iš Lietuvos.

Bendrai paveikslų rodymas visose tose vietose išėjo su geromis pasekmėmis. Kadangi apsiėmiau savo automobiliu nuvežti J. Siurbą iš miesto į miestą, tai man teko būti visose keturiose vietose.

Paveikslų rodymas pradėta rodyti su Montello. Čia buvo gerai išreklamauta, tai ir gražus skaičius publikos atsilankė. Pertraukoje pirmininkas paprašė aukų padengimui susidariusių išlaidų. Publika gražiai atsiliepė, taip, kad padengus išlaidas rengėjams dar liko pelno tolimiesiam veikimui.

South Bostone publikos buvo mažiau. Daug south-bostoniečių buvo nuvykę į Lawrence Maple Parko uždarymo banketą, tai daugelis nespėjo įlaiką. Buvo ir čia gera nuotaika. Draugės Belevičienė ir Žukauskienė buvo Pasaulinėje Parodoje ir jos matė save paveiksluose, kuriuos J. Siurba nutraukė Tarybų Sąjungos paviljono teatre laike Lietuvos dienos. Rengiant aukas išlaidų padengimui kas tai iš publikos pastebėjo, kad už tai jos "turėtų prisidėti" su stambesne auka, tai jos paaukojo po \$5.00. Bendrai ir čia susirinkusieji gerai prisidėjo aukomis padengimui susidariusių išlaidų.

Pasibaigė rengimas. O lietūs pylė visu smarkumu. Į mano namus važiuoti yra 40 mylių. Elzbieta Repšienė patarė pernakvoti jos namuose. Ji ne tik suteikė mums nakvyne, bet ir gerai užkandžiais pavaišino. Ačiū draugei.

Ruošdamas šį paveikslų rodymo maršrutą, Norwoode, kaip mažiausią koloniją, palikau ant pabaigos. Sakoma, jog paskutiniam prisėdus prie stalo mažiausia tenka vaišiu. Bet toks mano manymas buvo klaidingas. Norwoodiečiai rūpestingi ir svetingi draugai. Jie čia rūpinosi, kad būtų geras parengimas. Pagal koloniją, čia nemažai publikos susirinko.

Pasibaigus programai, sustojo vyrai, sutaisė stalus, o moterys apkrovė juos valgiu. Užkandžiavome ir tęsėme pokalbius apie valandą laiko. Nors buvo jau vėlokas laikas, bet norwoodiečiai nenoriai skirstėsi namo. Čia mums gerą nakvyne suteikė Trakimavičiai. Na, ir pavalgydino mus. Ačiū jiems.

Dabar apie vaizdus, apie paveikslus. Paveikslai buvo aiškūs ir įdomūs. Daug ką iš jų gali sužinoti, pasimokyti. Pirmą kartą mes pamatėme vaizdą, kaip mūsų žemė atrodo, nufotografuota iš apie 200 mylių aukščio. Paveikslas parodo, kad mūsų žemė apvali, kaip kamuolys. O mes atsimename, kaip seniau religijų skelbėjai aiškindavo, būk dievas žemę sutvėrė plokščią, ir kad ji stovinti ant stulpų.

Pertraukoje visose keturiose vietose J. Siurba apibūdino LDS svarbius reikalus. Jis nurodė, jog mūsų Susivienijimas yra labai geroje finansinėje padėtyje. Bet organizaciniai mes turime nemažai silpnumo kuopose. Mūsų senesnieji veikėjai jau nepajėgia tiek dirbti, kiek seniau darbuavosi. Todėl ir mūsų vaizdų įrašymui naujų narių eina silpnokai. J. Siurba prašė mūsų senesnius veikėjus ir bendrai narius gerai įsitęmyti sekamus du punktus:

1. Visur, visose LDS kuopose, kur tik yra jaunesnių (čia gimusių) narių, mūsų senesnieji veikėjai

turėtų dažnai prašyti, raginti jaunesnius narius įeiti į knuopų valdybas, užimti senesnių vietas ir kiek galint, pagal savo supratimą dirbuotis.

2. Prašyti, raginti jaunesnius narius kiek galint pasidirbuoti mūsų vajuje. Jau nesnieji nariai turi draugų, turi pažįstamų, kuriuos galėtų prašyti į LDS daugelis jų galėtų įrašyti savo vaikus į LDS vaikų skyrių.

Atsikreipiant į jaunesnius narius, mes galėtume gauti juos į pagalbą, o su jų pagalba mes galėtume žymiai sustiprinti LDS organizacinę padėtį, sakė J. Siurba.

J. Petruškevičius

New York. — Apskaičiuojama, kad New Yorko miestas turi daugiau, kaip 300,000 alkoholiškų, kurie skaitosi ligoniais ir reikalingi gydymo.

Bukareštas. — Rumunija paskelbė, kad ji praveda ekonomikoje naujas reformas, kurios decentralizuos pramonę ir pastatys ekonomiką ant pelningo pagrindo.

Valparaiso, Ind. — Šimtas Valparaiso universiteto studentų dalyvavo maršavime prieš karą Vietnamė.

Mirus
Frank Yakštis
Rugsėjo 2, 1967
— ir —
Rojui Mizarai
Rugsėjo 23, 1967
Mano nuosirdi užuojauta viršminėtų gerųjų draugų žmonoms Anne Yakštienei ir Ievai Mizarienei, taipgi artimiesiems giminėms.
Gaila netekus gerų mokytų draugų.
Anna Titanis
Woodhaven, N. Y.

Mirus
ROJUI MIZARAI
Mūsų giliausia užuojauta jo žmonai Ievai, giminėms, "Laisvės" kolektyvui, draugams ir broliams Lietuvoje.
Marcella Wassel
Edward ir Frances Jordan
Chicago, Ill.

Mirus
ROJUI MIZARAI
Reiškiu gilią užuojautą jo žmonai Ievai, giminėms, artimiesiems ir broliams Lietuvoje.
Vincė Grozan
Lake Worth, Fla.

BROOKLYN, N. Y.
LIŪDNAS PRISIMINIMAS
Anna Baltrušaitienė
Jau dveji metai kai mirė mano mylima žmona Ona, sūnaus brangioji mamytė.
Ilsėkis ramiai, mieloji, mes tavęs niekad nepamiršime.
Vincas Baltrušaitis, vyras,
Arthur Baltrušaitis, sūnus.

Mūsų Čiurlionio paveikslai - Austrijos prezidentui

Laiškas iš Linco, Austrijoje

Jau ketvirtą kartą šiemet esu užsienyje. Ryšium su Spalio Revoliucijos ir Tarybų Sąjungos įkūrimo 50-mečiu daugelyje šalių vyksta toms sukaktuvėms pažymėti skirtos iškilmės. Kaip jau esu rašęs, dalyvavau Belgijoje tokiose iškilmėse, kurias ruošė tenyktės komunistų partinės organizacijos. Šiuo metu daugelis draugų iš Maskvos ir kitų Tarybų Sąjungos vietų yra išvykę į užsienį atstovauti mūsų šalį tokiose minėjimuose.

Austrijos-Tarybų Sąjungos draugija jau seniai buvo pakvietusi mane atvykti į Austriją dalyvauti jos ruošiamose iškilmėse, nes esu Tarybų Sąjungos Austrijos draugijos vicepirmininkas jau daugelį metų. O mūsų draugijos pirmininkas, žinomas kompozitorius D. Šostakovičius, nuvažė koją ir guli ligoninėje.

Atvykome į Vieną lapkričio 16 d. kartu su kitais delegacijos nariais - V. Gorškovu, leningradietis E. Lebedinskaja ir draugijos sekretoriumi I. Vedernikovu. Prieš mūsų atvykimą po Austriją su tokia pat misija važinėjo partinė delegacija su Estijos Kompartijos Centro Komiteto sekretoriumi J. Kebinu priešakyje.

Idomu suvažiavimas

Pirmiausiai mums teko dalyvauti Austrijos - Tarybų Sąjungos draugijos kongrese, skirtame Tarybų Sąjungos sukaktuvėms. Kartu tai buvo eilinis draugijos suvažiavimas su veiklos ataskaita ir valdybos rinkimais.

Tarybinės valstybės sukaktuvėms skirtoje dalyje Ryšių su užsieniais komiteto pirmininkas Igaliotasis ministras Dr. F. Karasek padarė pranešimą "Tarybų Sąjungos 50-metis ir mes", kuriame iškėlė Tarybų Sąjungos reikšmę ir įtaką istorinių įvykių eigoje, ypač hitlerininkų sutriuškinime ir Austrijos išvadavime.

Diskusijose pasisakė visa eilė žymių mokslininkų, rašytojų, visuomenės ir politikos veikėjų, esančių aktyviais draugijos veikėjais ir abiejų valstybių susiartinimo šalininkais. Tai buvo įvairių pažiūrų žmonės - liaudies partijos ir socialistų, katalikų ir komunistų bei kitų politinių nusistatymų žmonės.

Valdybos sąstatas šiame kongrese mažai pasikeitė. Jos prezidentu liko nuolatinis draugijos pirmininkas Prof. Dr. Hugo Glazeris, turįs jau 86 metus, šviešaus proto ir gyvo šamojaus žmogus, įžymus medicinos mokslininkas.

Mūsų sveikinimas

Savo sveikinimo kalboje, kurią pasakiau vokiškai, pažymėjau didelį pasikeitimą, įvykusį per 50 metų, pažiūrose į Tarybų Sąjungą. Per tą laiką pasiteisino viltys tų, kurie suprauto tarybinės valstybės esmę ir siekimus, kurie patikėjo, kad toji valstybė ne tik pergyvens sunkumus, bet ir suvaidins svarbų vaidmenį istorijoje. Pabrėžiau reikšmę veiklos, skirtos tautų ir valstybių su-

siartinimui ir kovai už taiką, kurios išlaikymas yra svarbiausias šių laikų uždavinys.

Be dalyvavimo kongrese, kuris tęsėsi dvi dienas, buvome dideliame koncerte, skirtame Tarybų Sąjungos 50-mečiui, kuriame man irgi teko kalbėti kartu su draugijos prezidentu H. Glazeriu. To koncerto programą atliko Archangelsko dainų ir šokių ansablis "Siverko." Salė, kurioje telpa 2,500 žmonių, buvo pilnutėlė, o koncertas turėjo didelį pasisekimą, plojimai buvo tiesiog audringi, daugelį šokių ir dainų, kurių tarpe buvo ir austrų daina, teko pakartoti.

Pas valstybės veikėjus

Daug laiko užėmė vizitai pas Austrijos valstybės veikėjus ir vadovus. Pirmiausiai aplankiau parlamento III prezidentą J. Valnerį, su kuriuo esu pažįstamas nuo pernai, kada jis atvyko į Tarybų Sąjungą, vadovaudamas Austrijos parlamentarų delegacijai, o man tą delegaciją teko priimti. Aplankiau taip pat parlamento I prezidentą Dr. A. Maletą ir II prezidentą K. Valbrunerį. Audiencijoje taip pat priėmė Austrijos federalinis prezidentas Dr. Franc Jonas, kuriam perdaviau Tarybų Sąjungos A. Tarybos Prezidiumo pirmininko N. Podgorno sveikinimus.

Labai nuoširdžiamai pasikalbėjime prezidentas Jonas išreiškė pasitenkinimą šiemet įvykusiu N. Podgorno atsilankymu Austrijoje, o taip pat sakė su malonumu nuvyksiantį Maskvą 1968 metų gegužyje. Prezidentas pasveikino mus su tarybinių muzikantų laimėjimu išvakarėse paaiškėjusio pianistų ir dainininkų konkurso išdavose. Pasirodė, kad iš 6 premijų keturias laimėjo tarybiniai atstovai, vieną premiją laimėjo Vokietijos Demokratinės Respublikos atstovas, o vieną - Japonijos atstovas.

Su šamojumi prezidentas pažymėjo pasigailėjimą, kad šiame, Vienoje įvykusiame, Šuberto vardo konkurse nėra vienas vienietis nei apskritai austras negavo premijos. "Išsina, kad Šubertas ne tą miestą pasirinko savo gimimo vietai," - pajukavo prezidentas.

Audiencijai baigiantis išteikiau prezidentui F. Jonui specialų atminimo medalį, skirtą Tarybų Sąjungos 50-mečiui, o taip pat M. K. Čiurlionio paveikslų albumą, kuriuo jis labai susidomėjo.

Istoriniuose rūmuose

Idomu buvo apsilankyti Austrijos vyriausybės rezidencijoje senuose istoriniuose rūmuose. Juose matėme salę, kurioje vyko garsusis Vienos kongresas po Napoleono karų - 1815 metais. Ten pat įvyko ir svarbus Austrijos istorijos įvykis - valstybinės sutarties pasirašymas 1955 metais, kada Austrija vėl atgavo savarankumą po išvadavimo iš hitlerinio jungo ir sąjungininkų okupacinės santvarkos likvidavimo.

Pasikalbėjime su Austrijos kancleriu Dr. J. Klausu buvo pasidžiaugta gerais

mūsų šalių santykiais, kurie yra geru pavyzdžiu taikaus sambūvio tarp valstybių su įvairiomis politinėmis ir socialinėmis santvarkomis. Dar vieną vizitą Vienoje turėjome į stambų miestą Linčą. Čia pirmiausiai mus priėmė Aukštutinės Austrijos krašto viršininkas Dr. H. Gleisneris su savo pavaduotojais. Paskui susipažinome su Linco miestu ir jo apylinkėmis.

Vakare įvyko koncertas didžiojoje koncertų salėje, kur sutelpta apie 1,000 žmonių, bet jų buvo daugiau, nes daugeliui neužteko sėdimų vietų ir teko stovėti. Čia trumpą pranešimą apie Tarybų Sąjungos 50-meį padarė Austrijos-Tarybų Sąjungos generalinis sekretorius M. Griunbergas, o aš pasakiau sveikinimo žodį. Programą atliko tas pats "Siverko" ansamblis.

Šiandien aplankysime muziejų ir įvairias žymias vietas, o vakare nuvyksime į Steirą, kur įvyks vakaras su koncertu. Manome aplankyti taip pat liudnai pagarsėjusią Mauthauseno koncentracijos stovyklą, kurioje hitlerininkai nužudė daugybę žmonių.

Rytą keliaujame toliau - į Zalcburgą, paskui į Innsbruką, iš kur grįšime į Vieną, o paskui - namon.

Justas Paleckis

Linčas, Austrija
1967, XI.22

Norwood, Mass.

Lapkričio 19 d. vakarą LDS Centro sekretorius Jonas Siurba M. Uždaviniio rezidencijoje parodė gražius paveikslus.

Dalis paveikslų buvo traukta Montrealio Expo 67, antras dalis - Tarybų Lietuvos. Paveikslai buvo labai gražūs, publikai patiko.

J. Siurba (baigęs paveikslus rodyti) pusę valandos pašventė aiškindamas LDS reikalus. Nurodė, kad mūsų LDS finansaiškai yra tvirta. Nariai ligoje pašalinę gauna didesnę negu pašalpgaviui yra nustatyta. Girdi, viskas, ko reikia, tai gauti-įrašyti naujų narių iš jaunosios gentkartės. Lai LDS turtas, kurį mes sukrovėm, tenka mūsų vaikams ir anūkams...

Siurbai baigus kalbėti, prasidėjo vaišės su pyragais, keiku, kugeliu, sūriu ir šilta kava - viskas buvo iš anksto paruošta. Mūsų darbščios draugės, eidamos paveikslų žiūrėti, atėjo ne su tušiomis rankomis: M. Trakimavičienė atnešė didelį skanų pyragą, Ag. Jakštienė, B. Sarapienė, El. Kurulienė - po pyragą, O. ir Zarubos - du kugelius, M. Krasauskienė - sv. kavos ir sūrį, N. Grybienė ir M. Uždavinis - po sūrį.

Visiems už gardžias maitos dovanas ir už prie stalų patarnavimą vardė LDS 3 kuopos taryu širdingą ačiū. Paveikslų rodymas visiškai atžvilgiais pavyko labai gerai.

M. Uždavinis

Užgyrė sveikatos paramai bilį

Washington. - Senatas užgyrė bilį, kuris skiria sveikatos paramai 589 milijonus dolerių, taigpi žiurkėms naikinti 40 mil. dol.

Iš laiškų

Dear Friends,

My Lithuanian friends here in the San Francisco Bay area are always telling me about their wonderful Lithuanian newspaper, but they never tell me anything about Lithuania. However, through a wonderful stroke of luck last week a fascinating new book about Lithuania fell into my hands and I devoured its 223 pages almost in one gulp. The book is called: "BEYOND THE BORDERS of MYTH (FROM VILNIUS TO HANOI)" and is by the famous Lithuanian-American writer, Phillip Bonosky, who, you may recall, also wrote, "Brother Bill McKie," "Burning Valley," "The Magic Fern," "Dragon Pink on Old White," and many short stories and articles.

I was amazed to discover in the book that Lithuania has a history of struggle and oppression strongly paralleling that of Vietnam, and was particularly scoured, as Vietnam is now being scoured, by the Nazis during World War II. The author tells in great detail how Lithuania rose from the ashes to become a land of socialist peace and plenty and predicts that Vietnam will do likewise.

I was also amazed to discover that Lithuania possesses a very old civilization and culture and that its scholars are now, by resurrecting the Lithuanian language in all its ancient glory, presenting us with keys with which to unlock the treasures of much of our history and culture that have so long lay veiled in mystery.

I am so happy to be able to call this book to your attention at this time, because it will afford so many older Lithuanians the ideal chance to acquaint their children and grandchildren and great grandchildren with an up-to-date picture of modern Lithuania and its long and magnificent history in the form of a Christmas gift. It's published by Praxis Press, Box 152, N. Y. 10032 and sells for \$5.00

Cordially,
Harold Heller

16 Walnut Avenue
Mill Valley, Calif. 94941
November 16, 1967

St. Petersburg, Fla.

Tampoje susiorganizavę tarybininkai St. Petersburg'e turėjo pirmą parengimą. Po pietų jų programa prasidėjo įprastiniu pasitūlavimu "ponai ir ponios" ir tęsėsi visa pasaka apie buvusią Lietuvą prieš ponų valdžios gerovę. Kalbėjo dr. Jonas Jesaitis.

Žmonės apie tą jų "prie ponų gerovę" kalba kitaip: jie sako - tūkstančiams mūsų žmonių nebūtų reikėję palikti tėvynę ieškant duonos svetūr. O kai darbininkai nusikratė tų parazitų, tada ponai pabėgo ir Lietuva gyvena be ponų.

Čia, kaip ir visur, Amerikos finansų kontrolieriai nusigandę dėl Britanijos valiutos nupigimimo.

Tai girdėjęs

Cleveland, Ohio

Iš bendro spaudos parengimo

Lapkričio 12 dieną įvyko visu vietinių draugijų bendras parengimas, kurio vietas pelnas skiriamas spaudos naudai. Iš parengimo gaspadoriaus teko girdėti, kad šis parengimas davė kiek virš \$100 pelno.

Kaip visuomet, taip ir ši kartą pelną sukaupiti padėjo ir draugų atneštos dovanos, o jų atnešė sekami draugai: J. Žebrys, J. Zemaitytis, M. Machuta, M. Kazen, A. Jasiūnas, A. Pacevičienė, A. Susnienė, Z. Šeimonienė ir P. Dagis. Ką jie aukėjo, nėra svarbu atskirai sužymėti. Svarbu, kad aukėjo ir kad nemaž visų atneštos dovanos buvo nemažiau kaip po \$5 vertės. Drg. P. Chepla aukėjo \$5, o draugė Paulina Daraškienė tam pobūviui prikepė duonų ir viską paaukojo. Ačiū visiems už dovanas, už aukas, o taigpi ir viuriamis už dalyvavimą pobūvyje, kas sudarė galimybės sukelti šiek tiek taip reikalingos paramos mūsų spaudai.

Pas mus, pastaruoju laiku, ypatingai ruošiantis prie bent kokios pramogos, sunkiausias darbas yra gauti gspadines, bet ši kartą mums toji laimė nusil-

šypojo taip, kad gavome gerą ir patyrusią delskaitlingų sueigų pietų paruošimo virėją, draugę E. Gabriūniene. Kaip pirmesniuose keliuose įvykiuose, taip ir ši kartą ji nesitenkino tik paprastų pietų paruošimu, bet dėjo pastangas pagaminti ką nors tokio nepaprasto. Ji pasikvietė talkon A. Salin, N. Petronienę. Jos per dvi dienas privyniojo tiek visokios rūšies virtienų, kad užteko pamaitinti ir patenkinti visą to pobūvio publiką.

O prie stalų patarnauti pagelbėjo M. Mason, M. Machuta, V. Mockaitienė ir dar kas daugiau.

Kadangi šio parengimo komisija buvo gana skaitlinga, tai jos reikalas bus susirinkti ir likusį pelną tinkamai padalinti.

J. Žebrys

Washington. - AFL-CIO Centras ir 22 unijos, kurių nariai streikuoja, reikalauja valdžios ištirti, kodėl vario kompanijos atsiskako tartis su darbininkų unijomis.

Jau keturi mėnesiai, kaip vario darbininkai streikuoja, o kompanijos visai nenori skaitytis su streikierių reikalavimais. Streikas apima apie 60,000 darbininkų.

DETROIT, MICH.

LDS 21 kuopos susirinkimas įvyks gruodžio 3 d., 11 val. ryto, Draugijų salėje, 4097 Porter St. Gerbiamieji kuopos nariai, visi dalyvaukite, nes šis susirinkimas bus nepaprastas, jame turėme ką nors naują. Prašome atsivesti naujų narių įrašyti į LDS 21 kuopą.

Sekr. N. Astrauskienė

LLD 52 kuopos susirinkimas įvyks gruodžio 20 dieną Draugijų salėje, 4097 Porter St. Visi kuopos nariai prašomi dalyvauti ir naujų narių atsivesti įrašymui į kuopą, nes yra garbės priklausyti tokiai garbingai organizacijai.

Kurie nariai dar nepasimokėjote už šuos metus, šis yra paskutinis mėnuo užsimokėti duokles ir gauti už šuos metus naują J. Baltušio parašytą knygą "Tėvų ir brolių takais" - labai įdomi knyga. Būkite susirinkime ir pasiimkite šią knygą.

Sekr. N. Astrauskienė

Policistai laimėjo streiką McKeesport, Pa. - Policistai buvo paskelbę streiką. Po 16 valandų streikas buvo laimėtas. Policistai gavo \$1,000 į metus pakelti.

KNYGOS KNYGOS KNYGOS

LIETUVIŲ LITERATŪROS DRAUGIJA PARDUODA LABAI NUPIGINTA KAINA KNYGAS
IŠIGYKITE SAU, SAVO DRAUGAMS IR GIMINEMS LIETUVOJE
VIENA KNYGA - - 50c

Kas pirks už \$2 vertės - gaus 5 knygas

Grozinė literatūra:

- "ALIEJUS" - - - - - Upton Sinclairo
- "ALGIO LUMBIŲ NUOTYKIAI" - - - - - R. Mizaros
- "PETRO CVIRKOS APSAKYMAI" - - - - -
- "POVILAS JURKA" - - - - - R. Mizaros
- "OKANOS" - - - - - R. Mizaros
- "SLIAPTARNIAI" - - - - - Al. Margerio
- "PROSVAISTĖS" - - - - - J. Kaškaičio
- "DŽIAUGSMAI IR SELVARTAI" - - - - - A. Dagilio
- "SPALIS IR KITOS APYSAKOS" - - - - -

Memuarinė literatūra:

- "ATSIMINIMAI IR DABARTIS" - - - - - L. Prūseikos
- "ITE, MISSA EST" - - - - - J. Ragausko
- "IS ATSIMINIMŲ" - - - - - J. Kaškaičio
- "ZVILGSNIS Į PRAEITĮ" - - - - - R. Mizaros

Knygos apie Lietuvą:

- "LIETUVIŲ TAUTINIO ATBUDIMO PIONIERIAI" - - - - - A. Petrikos
- "PRISIKĖLUSI LIETUVA" - - - - - A. Bimbos
- "LITHUANIA - PAST & PRESENT" - - - - - (angliška)
- "150 DIENŲ TARYBŲ LIETUVOJE" - - - - - Al. Margerio
- "NAUJOJI LIETUVA" - - - - - A. Bimbos
- "LIETUVIŲ MENO ISTORIJS BRUOŽAI" - - - - - J. Jurginio
- "DIDYSIS LIETUVIŲ TAUTOS PRIEŠAS" - - - - - (Daugelio autorių)
- "JAUDINANTYS SUSITIKIMAI" - - - - - Ievos Mizarienės

Įvairiais klausimais:

- "AMERIKOS PREZIDENTAI" - - - - - A. Bimbos
- "VIREJA" - - - - - K. Petrilienės
- "RELIGIJA" - - - - - S. Matulaičio
- "PASAKOJIMAI IS ISTORIJS" - - - - - D. M. Solomsko
- "PRELATAS OLSAUSKIS" - - - - - J. Kauneckio
- "KELIAS Į NAUJĄ GYVENIMĄ" - - - - - A. Bimbos
- "LLD IR PAŽANGIEJI LIETUVIAI" - - - - - A. Petrikos

Brošiūros po 25c:

- "KAIP BŪTI JAUNAM NET IR SENATVEJE" - - - - - Dr. J. J. Kaškaičiaus
- "SALOMEJA NERIS" - - - - - A. Venclovas

Jūsų pasirinktas knygas pasiuntimui į Lietuvą, mes galime pasiųsti iš Centro jūsų nurodytu adresu, jeigu pridėsite 25 centus kiekvienos knygos pasiuntimui.

L. L. D. CENTRAS
IEVA MIZARIENĖ, sekretorė

102-02 Liberty Ave. Ozone Park, N. Y. 11417

'LAISVĖS' VAJUS

(Atkelta iš 1-mo psl.)

AUKŲ Į FONDA GAUTA SEKAMAI:

M. Kazlauskienė ir A. Račkauskienė, Haverhill, prisiuntė blanką ir \$142. Aukojo: LDS 136 kuopa \$100.00 M. Karpavičienė (Nashua, N. H.) 10.00 K. Volungis (laidotuvių direktorius) 10.00 Popierinis 10.00 K. Markūnas (Lawrence) 5.00 M. Kazlauskienė 5.00 Juzė Sleivienė (Methuen) 2.00 Po \$1: Uršulė Kovell, S. Penkauskas, Paul Lupševič, P. Aleksonis, A. Butėnas, John Kodis, M. Balevičius, lawrenciečiai ir iš apylinkės.

L. Žemaitienė, Hartford, Conn., prisiuntė \$126. Aukojo: J. Žemaitis \$100.00 A. Raymond 16.00 J. Margaitis (Windsor) 4.00 Wm. Lecky 4.00 Po \$1: K. Lugauskas (Windsor Locks), ir J. Jasas, Hartford.

Mikolas Gavėnas, iš Pittsfield, Mass., rašo: Mirė mano draugė Elzbieta. Ji išgyveno 79 metus, už kiekvieną metus po dolerį, prisiunčiu \$79.

J. Bimba, Paterson, N. J., prisiuntė \$43. Aukojo: P. Dennis, Clifton \$10.00 F. F. Trainiai 6.00 M. Swed 5.00 S. M. Aliukoniai 5.00 J. S. Bimbai, Hawthorne 5.00 O. Kerševičienė 5.00 P. V. Augučiai 5.00 C. Skarbalienė 2.00

Geo. Stasiukaitis, Cliffside Park, N. J., prisiuntė blanką ir \$41. Aukojo: S. G. Stasiukaiciai, Fairview \$25.00 J. Ališauskas, Englewood 10.00 J. Bakūnas 5.00 K. Derencius 1.00

Felicia Shimkienė, Kearny-Harrison, N. J., apylinkė, prisiuntė blanką ir \$39. Aukojo: G. Kairis \$16.00 K. Zutkus, Hillside 6.00 F. Shimkienė 5.00 M. Atkočiūnas 5.00 J. Sikorskis 3.00 Po \$1: F. Josmantas, B. Yuška, B. Ostapuk, P. Marson.

Valys Bunkus, Brooklyn-Jamaica, N. Y., pridavė \$28. Aukojo: Mary Kreivėnas \$6.00 Frank Bush 6.00 Geo. Laukaitis, Maspeth 5.00 J. Anskis 5.00 Po \$1: Helen Samanek, New Hyde Park; J. Kalvaitis, Maspeth; V. Lisajienė, Woodhaven; P. Petraitis, M. Kalvaitienė, P. Jones, brooklyniečiai.

K. Paciūnas, Elizabeth, N. J., prisiuntė \$26. Aukojo: L. Bartkus, Linden \$6.00 Vg. Bečis, Union 6.00 W. Siman, Union 6.00 A. Paciūnas, Clark 5.00 Po \$1: J. Salkauskas, Union; Fr. Stankus ir M. Užkurėnas, lindeniečiai.

Geo. Shimaitis, Brockton, Mass., prisiuntė \$20. Aukojo: M. Gutauskienė \$11.00 A. Kukaitienė 5.00 Po \$1: A. Venslauskas, John Stoškus, G. Budrikiene ir John Grigas.

V. Kvetkas, Dorchester, Mass., prisiuntė \$17. Aukojo: G. Kvetkas \$6.00 N. Grigaliūnas, Watertown 5.00 J. Gritz, Cambridge 4.00 Po \$1: K. Pluta ir M. Stašienė, Cambridge.

L. Tilwick, Easton, Pa., prisiuntė \$16. Aukojo: A. Slapikas 5.00 L. Tilwick 5.00 P. S. Švelnikas 5.00 Anna Kulaitis 1.00

P. Bechis, Great Neck, N. Y., prisiuntė \$15. Aukojo: M. Adomonis \$11.00 J. Giedrynas 3.00 J. Krauch 1.00

Nuoditi gauta sekamai: Hartfordietė \$100.00 A. Latven, Windsor, Conn. 55.00 L. Butkevich, Hartford, Conn. 50.00 V. Rudaitis, Chicago, Ill. 50.00

Nuo svečių pas J. J. Lazauskus, Ozone Park, N. Y., per I. Mizarienę ... 42.50 N. Y. Lietuvių Moterų Klubas, per V. Nevins 25.00 J. Barnett, Hartford, Conn. 21.00 L. Bagdonas, Pittsfield, Mass. 17.00 J. Laukaitis, Maspeth, N. Y. 15.00 F. Milvid, Bayonne, N. J. 11.00 A. Klepasky, Somerville, N. J. 11.00 A. Dovidas, Pittsfield, Pa. 11.00 A. Katinas, Bridgeport, Conn. 11.00 A. Mureika, Milford, Conn. 11.00 R. Žaluba, W. Medway, Mass. 8.00 K. Karlan, Jensen Beach, Fla. 6.00 S. M. Smith, La Porte, Ind. 6.00 V. Bizulis, Philadelphia, Pa. 6.00 H. Lyben, Detroit, Mich. 6.00 A. Sveskosky, Detroit, Mich. 6.00 A. Brazys, Baltimore, Md. 6.00 J. Grayson, Pt. Pleasant, N. J. 6.00 F. Klaston, Huntington Sta., N. Y. 5.00 Mary Dobinis, Cambria Hts., N. Y. 5.00 Chas. Devetzko, Brick Township, N. J. 5.00 V. Macy, Voluntown, Conn. 5.00 George Švedas, Rochester, N. Y. 5.00 N. Anglis, Huntington Sta., N. Y. 4.00 Mary Rinkus, Ossining, N. Y. 3.00 E. Kasparienė, Wilkes-Barre, Pa. 2.00 B. Petraitis, Baltimore, Md. 2.00 F. Buslevičius, Nashua, N. H. 2.00 J. M. Zale, Ozone Park, N. Y. 2.00 G. Gendrenas, St. Petersburg, Fla. 2.00 Po \$1: M. Macionis, Newark, N. J.; F. Muzik, Budd Lake, N. J.; M. Grakey, Asbury, N. J.; E. Pazarskas, Chicago, Ill.; A. Pauliukaitis, E. Tureikienė, V. Urbas, Philadelphia, Pa.; O. Krutulienė, Anna Zelin, Plymouth, Pa.; V. Kazlauskas, Wilkes-Barre, Pa.; A. Benson, Detroit, Mich.; V. Gizauskas, Chester, Pa.; M. Bakūnienė, Pt. Pleasant, N. J.; J. Saurusaitis, E. Hartford, Conn.; J. Bakšys, Gulfport, ir A. Vegel, St. Pete, Fla.; A. Lapata, S. Windsor, Conn.; J. Kripaitis, B'klyn, N. Y.; D. Burnett, Canterbury, Conn.; B. Mikulis, J. Svirnelis, J. Jonis, A. Pazniokas, Nashua, N. H.; V. Grigas, Hudson, N. H.; K. Vikonis, Philadelphia, Pa.; J. Yakštas, Chicago, Ill.

Į fondą anksčiau gauta \$5,374.85. Dabar įplaukė \$1,140.50. Viso gauta \$6,515.35. Dar reikia \$3,484.65.

Anksčiau buvo paskelbta miestų stovis aukomis. Žinoma, dabar tas stovis gerokai pasikeitė. Vėliau bus pranešta.

Dėkojame viršminėtiems bičiuliams už jų aukas ir vadinamą už gražų pasidarbavimą. Yra dar daug laiškų, kuriuos reikia sutvarkyti ir pranešti rezultatus. Ateina šventės, užrašykite laikraštį "Laisvė" kaip dovaną.

"Laisvės" Administracija

PRANEŠIMAI

BROCKTON, MASS.

LDS 67 kuopos mėnesinis susirinkimas įvyks ketvirtadienį, gruodžio 7, 7 val. vakare.

LLD 6 kuopos mėnesinis susirinkimas įvyks pirmadienį, gruodžio 4, 7 v. vak. Liet. Taut. Namu draugijos mėnesinis susirinkimas įvyks antradienį, gruodžio 5, 7 val. vak.

Šie susirinkimai atsibus Liet. Taut. Namu kambariuose.

Šv. Roko paš. draugijos mėn. susirinkimas įvyks trečiadienį, gruodžio 6, 7 v. vakare.

Lietuvių Piliiečių Klubo susirinkimas įvyks ketvirtadienį, 7 val. vakare, Liet. piliiečių salėje, 128 Ames St.

HARTFORD, CONN.

Lietuvos Sūnų ir Dukterų Draugija rengia žaislų parę gruodžio 3 dieną, sekmadienį popiet. Dury bus atdaros 12:30, o pietūs bus duodami 1 val., po to bus žaidimai iki 9 v. v. Visus kviečiame atsilankyti ir paremti pašalpine draugija.

Rengimo komisija

Laisvės Choras rengia kalėdų parę gruodžio 12 d., antadienio vakare 7:30 v. Visi nariai kviečiami dalyvauti, — jiems bus vežiami, o svečiam reikės mokėti prieinamą kainą. Kviečia L. Choro komisija.

Skaudus smūgis J. P. ir M. Mileriams

Lapkričio 22 d. pas mus (Union City, Mich.) subatoje J. P. ir M. Milleriai, gyvenanti Largo, Fla., pranešė, kad lapkričio 20 d., krematorijos būdu, jie palaidojo staiga mirusią — be sirgimo, savo dukrą Mrs. Eugene Brown (Mileritę), gyvenusią Greenville, Ohio. Vėlionė Brown (Milleriūtė) buvo vienturtė J. P. ir M. Millerių dukra. Ji paliko 3 jaunos vaikučius — berniuką ir 2 mergaites, savo vyrą Eugene Brown, jo tėvelius ir savo tėvelius Milerius. Užuojauta liūdesio paliečiams. Drg. J. P. Milleris yra "Laisvės" skaitytojas ir jos bendradarbis.

L. U.

"Laisvės" personalas taipgi reiškia nuoširdžią užuojautą.

Leon Urban

Pranešimas

PHILADELPHIA, PA.

LLD 10-tos kuopos susirinkimas įvyks gruodžio-December, 9-tą dieną, 2-rą v. popiet. Visi nariai kviečiami į šį svarbų susirinkimą, baigiantis šiam metui. Perrinksim kuopos valdyba sekamiems metams. Išklausysim mūsų parengimų komisijos raportų. Pasitarsime, ką veiksime sekamais metais.

Valdyba (91-92)

Hartford, Conn.

Spaudos parengimas 19 d. lapkr. skaitomas pavyksiu, nors, rodos, turėjo būti daugiau publikos. Matėsi svečių iš apylinkės kolonijų arčiau ir toliau.

Tikimės nesuvylėm svečių. Turėjom gražią meninę programą, kuri susidėjo iš dainų. Atliko Worcesterio dainininkai H. Smith, I. Janulienė ir A. Dupšas. Laisvės choras po vadovybe Willma Hollis ir Elenutė Brazauskienė. Visi labai gražiai padainavo liaudies daineles, akomponavo Helen Smith visiems, taipgi ji akomponavo Laisvės chorui ir New Yorke "Laisvės" koncerte. Be jos patarnavimo tikrai būtų buvęs didelis nemalonumas L. chorui, nes netikėtai susirgo choro pianistė, o kitą gaut ant greituojai ne įmanoma. Tai begaliniai mes esam jai dėkingi.

Ona Visotskienė iš Kensingtono, dainų ir L. choro, mylėtoja norėdama, kad choras padainuotų savo namuose visiems choro dainininkams užmokėjo už pietus, Didelę garbę jai užtai. Visi artistai dovanai patarnavo, taipgi ir W. Hollis.

Su maistu prisidėjo M. Raulinaitienė pyragą, H. Urbonienė iš Wilson 2 pyragu, V. Kazlaui pyragą ir daržovių, V. Vasil skanių grybų, K. Remeitienė iš Berlin \$2. O gaspadinės prisidėjo su sunkiu darbu.

Taigi, varde Liet. Moterų klubo, tariau didelį lietuvišką acių visiems, kas tik padavė ranką.

V. K.

Haverhill, Mass.

Kaip čia gali būti?

Gaunu "Laisvės" 89-ą numerį ir nustebau... M. Kazlauskienė ir A. Račkauskienė išėjusios į viršūnes, gavusios daugiausia prumeratų atnaujinimų senų ir gavusios daug naujų. Sakau: Kaip čia galėjo įvykti? Ir greitai sužinojau, kad jos rengiasi kuodžiausiai "Laisvei" prumeratų gauti. Čia ne viskas?..

Aš klausiu jas: Tai kaip bus su d. George Shimaičiu, juk ir jis nemiego, per metų metus taip energingai veikęs? Jos atsako: "Mes irgi turime gerų prietelkų. Jos mums daug padės." O seni veteranai daug savimi pasitiki, lieka kaip apsnūdę. O mes nesnaudžiam ir surinktu prumeratų nelaikome į pabaigą, bet tuojau sutvarkom ir siunčiam "Laisvėn". Gi ten — jų rūpestingumas sutvarkyti ir duoti mums punkty, kiek tik galima.

Vajininkės M. Kazlauskienė ir A. Račkauskienė linki kuogeriausių pasekimi visiems darbuotojams dėl "Laisvės" naudos.

Jučių ramstis W. R.

Sudegė penki vaikai

Salem, N. J. — Penki vaikai sudegė, kuomet medinis namas sudegė. Gaisras giesiai nespėjo ugnies užgesinti ir vaikus išgelbėti.

Šis namas buvo pripažintąs inspektorių kaip nebetinkamas gyventi. Jis buvo keliaujančių darbininkų stovykloje.

Help Wanted Male

Wanted at Once

Skilled precision machine assemblers. Exp. men with good mechanical background to assemble parts and construct precision built printing machinery, for established progressive company. Good pay. Steady work, overtime and good benefits. RUTHERFORD MACHINERY CO., 401 Central Ave., East Rutherford, N. J. (86-95)

ALTERATIONS

GIMBELS

Has a full time opening in our alterations work room for a tailor. Excellent starting salary, and a full range of Co. paid benefits, including 10% employees discount.

APPLY NOW

PERSONNEL OFFICES

PHILADELPHIA

CHELTENHAM

UPPER DARBY

NORTHEAST

MOORESTOWN

KING OF PRUSSIA

(91-93)

Help Wanted Female

HOUSEKEEPER

Age 35 to 45. Live in. Permanent position. \$70 per week. Experienced person. Call 1-609-665-2875 after 7 P. M. Cherry Hill, N. J. (89-91)

Immediate Openings

MACHINE OPERATORS

ASSEMBLERS

GENERAL FACTORY WORKERS

Local firm with many company benefits. Steady employment. For interview, call 279-6111. (91-97)

WAITRESSES. Day and evening, full and part time. Good tips, uniforms supplied and company benefits.

HOSTESSES

Full time day work, part time evening and week-ends. Good working conditions. High wages and Company benefits. Uniforms supplied. Apply between 2-6 PM or call make an appointment. 284 E. Lancaster Ave., Aunt Jemima Kitchen, Wyncnewood, Pa. MI 9-9748. (91-92)

PRANEŠIMAI

BALTIMORE, MD.

LLD 25 kuopos susirinkimas įvyks gruodžio 2 d., 2 valandą, 2219 W. Pratts, Kviečiame visus narius dalyvauti. Bus svarbus metinis susirinkimas. —Valdyba

CLEVELAND, OHIO

Vietinės LLD 22 kuopos metinis susirinkimas įvyks penktadienio popietę, gruodžio 8 d., 3:30 po pietų, Sloanian Hall, 15810 Holmes Ave., žemutiniame kambaryje.

Kviečiami visi kuopos nariai kaip į metinį susirinkimą atsilankyti, nes šiame susirinkime turėsime išrinkti ir kuopos valdybą sekantiems 1968 metams, o taipgi kiek plačiau apkalbėti ir mūsų kuopos tolimesnį veikimą.

Be to, dar yra nemažai kuopos narių, kurie nėra pasiėmę naujos J. Baltušio parašytos knygos "Tėvų ir brolių takais," tai atsilankę į šį susirinkimą galėsime ją pasiimti.

22 kp. sekretorius

J. Žebrys (90-91)

Help Wanted Male

MAN for Janitorial Work in Gymnasium and gardening on Athletic fields. Must have driver's license. CH 7-4700 (88-93)

TOOLMAKER. Model Maker. Research Machinist. Progressive surgical specialty Co. located in Norristown area specializing in Mold making & research development. Exc pay & Co. paid benefits. Oppty to grow with a small company. Reply to Box 100, Bridgeport, Pa. or call 279-0100. (91-93)

TRUCK Mechanics, 1st & 2nd class. Conven. to South Phila. loc. Full benefits, scope of work and pay to match your abilities.

Call Tim. HO 7-9700. (89-94)

Experienced RUG MECHANIC.

Wall to wall installation. Good pay and fringe benefits.

FECERA'S FURNITURE STORE 433 High St., Pottstown, Pa. 326-4962 from 9:30 to 6 P. M. (89-92)

WELDERS & MECHANICS

Experience in metal sheet work and repair of tank trailers preferred. Steady work in a nice section of Mid Hudson Valley. Hospitalization. Apply: Transport Trailers, Inc. POB 28, Newburgh, N. Y., 12550 or tel. 914-561-5348. (86-92)

OFFICE WORKER. Typing required. Good opportunity for advancement. Liberal fringe benefits. Call 1-489-7211 for appointment. (88-92)

MEN (6) Work in a wood plant. Willing to train. Pref. some working experience. MORRIS GREENSPAN, INC. NE Cor. "A" & Clearfield Sts. (88-91)

TAILORS

5 for alterations and to make clothes. Experienced and dependable men needed immed. MODEL TAILORS 55 North 52nd St. Philadelphia, Pa. (90-95)

IMMEDIATE OPENINGS

in King of Prussia to train as vending machine attendants in King of Prussia. Hours 7:30 AM. to 4 PM. Applicants must have transportation. Interested applicants should call DA 9-5700. (90-92)

SIGN ERECTOR. Experienced only.

For year round job with established company. All modern equipment. Apply at once to Hutchinson Signs, Inc., 204 Allen St., Trenton, N. J., or call 609-394-8132 for appointment at your convenience. (9193)

CAR WASH KEY MEN.

Aggressive men as full time employees in a brand new car wash in E. Norriton Twp. Excellent opportunity. Call Mr. Baker, MO 7-0800. (91-94)

MAINTENANCE MAN

Assistant for new Garden Apartments in N. E. Philadelphia, Pa. Salary plus apartment. Call daily 9 AM to 5 PM. NI 4-5721 (91-93)

SHEETMETAL WORKERS. Welders. Min. 2 yrs exp. Familiar w/arc, bell-arc and wire feed equip. Must read prints. Assembly Mechanics for assembly of sheetmetal cabinets and consoles. Must read prints. Metal Grinders. 1 yr. exp. using hand disc grinders. Auto Body shop exp. helpful. ELECTRONIC ENCLOSURES, Inc., 7825 Airport Highway, Pennsauken, N. J. 609-665-6810 (91-94)

AIRCRAFT PROPELLER MECHANIC. Must be expd & familiar w/overhaul techniques of propellers used in single & multi engine aircraft. Excel oppty to advance & take charge of long established prop shop. Top pay & excel fringe benefits. Call A. M. Horst for interview at 215-375-8551 or write giving exp. resume. Reading Aviation Service, Inc., Municipal Airport, Reading, Pa., 19603. (9195)

